

Příloha č. 4

Zhodnocení projektu

1. Stručná charakteristika cíle projektu

Cílem projektu byla implementace přihlašování uživatelů s využitím Bank iD do knihovního systému Verbis/Portaro, a to jak pro účely online registrace nových čtenářů, tak pro autentizaci vstupu stávajících čtenářů do jejich čtenářského konta. Důvodem pro implementaci je snaha usnadnit knihovnám s knihovním systémem Verbis/Portaro online registrace čtenářů a nabídnout k tomuto účelu jednoduchý postup proveditelný čistě elektronickými nástroji bez nutnosti fyzické návštěvy v knihovně či na autentizačním místě. V posledních letech se do pozice dominantního autentizačního nástroje dostalo využití bankovní identity Bank iD, která se prosadila i do komunikace občana se státními institucemi právě pro svou jednoduchost a dostupnost.

Přeneseným cílem projektu bylo zvýšení motivace čtenářů využívat služby knihoven s knihovním systémem Verbis/Portaro, a tudíž návazně i služby portálu Knihovny.cz, do kterého jsou knihovny zapojeny, a tím rozšíření počtu účastníků tohoto projektu celorepublikového významu a zesílení jeho potenciálu pro usnadnění přístupu široké veřejnosti k informacím o knihovních fondech českých knihoven.

Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně jako největší veřejná a jediná krajská knihovna, která knihovní systém Verbis/Portaro používá, je přirozeným iniciátorem a testerem inovací v tomto knihovním systému, což logicky platí i u integrace Bank iD. Upgrade systému, který zahrne integraci Bank iD, bude dle pravidel dotačního programu dostupný všem ostatním knihovnám v ČR s tímto knihovním systémem zdarma. Tento projekt tak dosáhne velmi významného multiplikačního efektu vložených prostředků a maximální efektivity. Z tohoto důvodu byla na MKČR spolu s projektem podána i žádost o výjimku z povinné spoluúčasti a poskytnutí dotace ve výši 100% nákladů.

2. Realizovaný postup řešení, případné změny

Realizace projektu probíhala dle plánu beze změn a zahrnovala objednávku softwarových úprav řešících integraci Bank iD u firmy KP-SYS spol. s r.o., která je dodavatelem knihovního systému Verbis/Portaro. Veškeré modifikace systému Verbis/Portaro provádí výhradně jeho dodavatel, firma KP-SYS, spol. s r.o., neboť systém není otevřený pro úpravy třetím stranám. Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně zajistila konzultace a testování dodaných softwarových úprav svým systémovým knihovníkem v prostředí svého knihovního systému Verbis/Portaro 2.2. Veškeré výsledky projektu jsou dle závazku dodavatele a pravidel dotačního programu k dispozici pro všechny knihovny využívající Verbis/Portaro zdarma formou upgradu v následujících verzích systému.

Integrace zahrnovala autentizaci pomocí Bank iD pro účely online registrace nových čtenářů, prodloužení registrace stávajících čtenářů a pro autentizaci vstupu stávajících čtenářů do jejich čtenářského konta, a s tím související změny pracovních postupů a uživatelského rozhraní.

Objednané softwarové úpravy pokrývaly následující procesy a funkcionality:

1. zpracování dat přijatých při autentizaci pomocí Bank iD

2. ověření dat přijatých při autentizaci pomocí Bank iD v knihovním systému
3. zápis vybraných dat přijatých při autentizaci pomocí Bank iD do knihovního systému
4. evidence zdroje získaných kontaktních osobních údajů (adresa, e-mail, telefonní číslo) u každého typu údaje jednotlivě, u kontaktních údajů e-mail a telefonní číslo bude možné evidovat souběžně původní hodnoty uložené interně v knihovním systému i nově získané z Bank iD, jsou-li odlišné (tj. nepřepisovat e-mail/telefon uložený v knihovním systému e-mailem získaným z Bank iD)
5. možnost využití služby CONNECT pro autentizaci vstupu stávajících čtenářů do jejich čtenářského konta
6. možnost využití služby IDENTIFY a/nebo IDENTIFY PLUS pro účely online registrace nových čtenářů a prodloužení registrace stávajících čtenářů
7. rozsah zpracovávaných dat při autentizaci odpovídající maximálnímu rozsahu dat předávaných ve službě IDENTIFY PLUS
8. parametrizovatelné filtrování přístupu k autentizaci podle věku osoby (např. možnost blokace autentizace pro osoby mladší 18 let)
9. autentizovanému čtenáři zůstává možnost ve čtenářském kontě evidovat variantní e-mail a telefonní kontakt s jinými hodnotami než byly převzaty z Bank iD. Hodnoty e-mail a telefon nepřebírané z Bank iD nejsou blokovány pro editaci knihovníkem ani čtenářem.
10. chybějící-li v údajích přebíraných z Bank iD údaje pro určení kategorie čtenáře se sníženým registračním poplatkem (důchodce starobní nebo invalidní, student, ZTP, ZTP/P, pedagog), pak registrace nového čtenáře nebo prodloužení registrace stávajícího čtenáře proběhne do kategorie se standardním registračním poplatkem
11. parametrizovatelný seznam čtenářských kategorií, které v systému při prodloužení registrace stávajícího čtenáře zůstávají nezměnitelné daty přijatými při autentizaci pomocí Bank iD (př. čtenář s kategorií starobní důchodce již zůstane napořád v této kategorii, nelze ji přepsat zpět na kategorii dospělý)
12. automatické přidělení čtenářské kategorie starobní důchodce při registraci nového čtenáře nebo prodloužení stávající registrace u osob s věkem nad parametrizovatelnou hranici (nyní 65 let)
13. dodržení jednotného vzhledu grafických autentizačních prvků (tlačítka aj.) dle styleguide Bank iD – dostupné na <https://ux.bankid.cz/>
14. statistické výstupy o využití jednotlivých služeb (CONNECT, IDENTIFY (PLUS) v zadaném období pro účely podkladů pro účetní kontrolu fakturace
15. implementace notifikací z Bank iD
16. parametrizovatelné zprávy pro čtenáře/knihovníka při jiných než standardních výsledcích autentizace
 - a. úspěšná nová registrace bez nutnosti platby
 - b. úspěšné prodloužení registrace bez nutnosti platby
 - c. zpráva o nesplnění věkové podmínky pro registraci přes Bank iD
 - d. chyba v průběhu zpracování registrace s výzvou k opakování později = technická chyba při komunikaci nebo přenosu dat, k autentizaci vůbec nedošlo, ale proces má smysl opakovat
 - e. chyba – nemožnost provést online autentizaci s výzvou k osobní návštěvě = procesní chyba při pokusu autentizovat, např. chybí identifikační údaje, čtenář je blokován atd., autentizaci nemá smysl opakovat, opakování by skončilo stejně, čtenář se musí dostavit k registraci osobně

- f. chyba – autentizace proběhla s negativním výsledkem, identita neověřena s výzvou k osobní návštěvě = Bank iD odmítl čtenáře autentizovat z jiných důvodů než v bodě e (např. z interních důvodů banky), opakování by skončilo stejně, čtenář se musí dostavit osobně
- 17. úpravy ostatních souvisejících pracovních postupů a uživatelského rozhraní Verbis/Portaro

Dle podmínky poskytnutí dotace jsou provedené programátorské práce detailně rozepsány až na úroveň man-days v dodacím listu dodavatele v příloze.

3. Dosažené výsledky, charakteristika výstupů, přínos řešení

Objednané softwarové úpravy byly provedeny přesně dle zadání a výsledná podoba integrace autentizace pomocí Bank iD přispěla významným způsobem ke zvýšení uživatelského komfortu při online registraci nových čtenářů i používání čtenářského konta. Proces online registrace je nyní významně jednodušší a rychlejší a knihovnám se systémem Verbis/Portaro usnadní akvizici nových registrovaných uživatelů. Uživatelé knihoven jsou jednodušším postupem při přihlašování do čtenářského konta více motivováni k většímu využívání služeb své knihovny, ale obecně také k častějšímu využívání centrálního portálu Knihovny.cz, ve kterém je řada knihoven se systémem Verbis/Portaro již zapojena.

Autentizace pomocí Bank iD byla v Krajské knihovně Františka Bartoše ve Zlíně technicky spuštěna v polovině prosince 2024 a do konce roku ji využily čtyři desítky uživatelů, většina pro vstup do čtenářského konta. Zcela novou registraci pomocí Bank iD pak do konce roku provedlo 14 nově získaných čtenářů. Marketingová propagace této služby je plánována na začátek roku 2025, očekáváme tedy další průběžný nárůst a výrazně vyšší využití nové funkcionality.

Veškeré výsledky projektu jsou dle závazku dodavatele a pravidel dotačního programu k dispozici pro všechny knihovny využívající Verbis/Portaro zdarma formou upgradu v následujících verzích. Výsledek projektu implementace autentizace pomocí Bank iD a proces a výhody použití Bank iD při vzdálené registraci čtenářů prezentoval zástupce Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně knihovnám se systémem Verbis/Portaro na pravidelném výročním setkání uživatelů Kp-sys v listopadu 2024 v Praze.